

dr hab. Michał Balcerzak, prof. US

dr Ewa Michałkiewicz-Kądziela

Orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Ships Waste Oil Collector B.V. i inni przeciwko Niderlandom – ochrona prawa do prywatności osób prawnych

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Trybunał) dnia 1 kwietnia 2025 roku orzekł w sprawie Ships Waste Oil Collector B.V. i inni przeciwko Niderlandom (skarga nr 2799/16). Sednem sprawy było to, czy przekazanie informacji legalnie pozyskanych w toku prowadzenia postępowania karnego przeciwko spółce innej instytucji państwowej, prowadzącej odrębne postępowanie, narusza art. 8 Konwencji o ochronie praw podstawowych i wolności¹.

Pod koniec 2006 roku władze holenderskie prowadziły dochodzenie w sprawie przedsiębiorstw podejrzewanych o fałszowanie dokumentów oraz niewłaściwą utylizację zanieczyszczonych odpadów. W trakcie dochodzenia przechwycono rozmowy telefoniczne osób zarządzających firmami objętymi inwigilacją, z których wynikało, że obie firmy uczestniczyły w zмовie cenowej. Dane te zostały wykorzystane w sprawie karnej dotyczącej zanieczyszczenia środowiska, a także przekazane do Niderlandzkiego Urzędu ds. Konkurencji (NMA), który nałożył na spółkę karę grzywy w postępowaniu antymonopolowym. Skarżąca spółka zaskarżyła tę decyzję wskazując, że przekazanie danych było niezgodne z prawem, stanowiąc naruszenie art. 8 Konwencji o ochronie praw podstawowych i wolności.

Trybunał przypomniał, że nie tylko osoby fizyczne, ale także osoby prawne – w tym przedsiębiorstwa – korzystają z ochrony art. 8 EKPC. Ochrona ta, szczególnie w zakresie danych osobowych, może przyjmować różny kształt, jednakże jej minimalny standard powinien być zachowany w jednakowy sposób dla wszystkich podmiotów – zarówno osób fizycznych, jak i prawnych. Trybunał uznał, że w przedmiotowej sprawie doszło do ingerencji w ochronę prywatności przedsiębiorstw (ochronę tajemnicy komunikowania się), niemniej jednak ingerencja ta miała charakter uzasadniony. Prawo do

¹ Dz.U. 1993 nr 61 poz. 284.

prywatności nie ma charakteru absolutnego, a w niektórych przypadkach gwarancja ochrony prywatności musi ustąpić innym wartościom takim jak porządek publiczny, zapobieganie przestępstwom lub ochrona praw i wolności innych osób.

W orzeczeniu wskazano, że ingerencja w prywatność polegająca na przekazaniu innemu podmiotowi danych pozyskanych w wyniku inwigilacji może nie zostać uznana za naruszenie Konwencji, jeżeli ingerencja spełnia wymogi wskazane w klauzuli limitacyjnej (art. 8 ust. 2 EKPC). Ingerencja w prawo chronione na podstawie art. 8 EKPC musi być zgodna z prawem, konieczna w demokratycznym społeczeństwie oraz realizować jeden lub więcej uzasadnionych celów. W systemie prawa krajowego musi istnieć podstawa prawna, która zezwala na zbieranie i przekazywanie treści pozyskanych w drodze inwigilacji dla ich wykorzystania poza pierwotnym kontekstem karnym. Działania te muszą być przewidywalne dla osoby fizycznej lub prawnej, której zebrane dane dotyczą. Przekazanie danych musi być odpowiednio i przekonująco uzasadnione okolicznościami sprawy i założonym celem. Ponadto, procedurze przekazania danych pozyskanych w taki sposób towarzyszyć powinny zabezpieczenia, które chronić będą przed arbitralnością i nadużyciami (np. procedury autoryzacyjne, istnienie podstaw prawnych do przekazywania danych). Chodzi przede wszystkim o to, aby istniały jasne i szczegółowe zasady określające zakres oraz formę pozyskiwania i przekazywania danych, a także minimalne zabezpieczenia, które będą wskazywały przez jaki czas dane mogą być udostępniane, przechowywane, użytkowane, niszczone oraz będą określały dostęp do nich osób trzecich i kwestie związane z poufnością danych. Wreszcie, procedura przekazywania danych pozyskanych do celów realizacji innego postępowania powinna podlegać skutecznej kontroli sądowej. W przypadku, kiedy krajowy system prawny zapewnia tego typu gwarancje ochrony prywatności, nie dochodzi do naruszenia art. 8 EKPC.

Z punktu widzenia pełnomocników stron orzeczenie to ma znaczenie dla interpretacji granic ingerencji w prawo do prywatności w kontekście stosowania inwigilacji w toku postępowania karnego, a następnie pozyskiwania i przekazywania uzyskanych w ten sposób informacji innym organom państwowym, zwłaszcza w sprawach dotyczących ochrony konkurencji.